

Cel pielgrzymki: Być ze swymi rodakami podczas trwającego stanu wojennego. Jubileusz 600-lecia obecności Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze. Beatyfikacja o. Rafała Kalinowskiego, br. Alberta Chmielowskiego, Urszuli Ledóchowskiej.

Hasło drugiej pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny: Pokój Tobie, Ojczyzno moja.

Trasa pielgrzymki: Warszawę (16 – 18 VI), Niepokalanów (18 VI), Częstochowę, Jasną Górę (18 – 19 VI), Poznań, Katowice, Jasna Góra (20 VI), Wrocław, Góra św. Anny (21 VI), Kraków (22 – 23 VI), Tatry (23 VI).

Najważniejsze przesłanie: Pielgrzymka ta była najtrudniejszą pielgrzymką Jana Pawła II do swojej Ojczyzny. Trwał stan wojenny, „Solidarność” została zdelegalizowana. Pielgrzymki tej pragnęli jednak wszyscy: przygaszone społeczeństwo, Kościół oraz komuniści, którzy „chcieli zbić na niej kapitał polityczny”.

Władze komunistyczne, podobnie jak podczas pierwszej wizyty Jana Pawła II w Polsce, nie wyrażały zgody, aby Papież przyjechał na jubileusz 600-lecia obecności Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze w sierpniu 1982 r. Przed papieską wizytą działania tajnych służb oraz propagandy były bardziej perfidne niż w roku 1979, przed pierwszą pielgrzymką Jana Pawła II do Ojczyzny. Telewizja na zlecenie władz wyświetlała antykościelne filmy oraz reportaże o konfliktach w poszczególnych parafiach. Współpracownicy MSW przesłali Ojcu Świętemu anonimy z oszczerstwami i oskarżeniami skierowanymi przeciwko księżom i kościelnym hierarchom. Polacy jednak nie dawali się zwieść propagandzie i odważnie demonstrowali swoją miłość i szacunek do Jana Pawła II. Również i tym razem państwowe władze nie wyraziły zgody na nawiedzenie przez Papieża wszystkich miejscowości proponowanych przez władzę kościelną. Niemożliwa była więc wizyta Jana Pawła II w Gdańsku, kolebce „Solidarności”, Lublinie, Szczecinie, a także w Poznaniu, gdzie przed pomnikiem ofiar Czerwca 1956 r. papież chciał złożyć hołd.

W przemówieniach i homiliach przewijał się główny motyw wizyty Jana Pawła II w Polsce – być ze swymi rodakami w trudnym czasie stanu wojennego. W przemówieniu powitalnym mówił: „Osobiście zawsze uważałem, że nawiedzenie Ojczyzny w tej historycznej okoliczności jest nie tylko wewnętrzną potrzebą mego serca, ale także i moją szczególną powinnością jako Biskupa Rzymu. Uważam, że powinienem być z mymi rodakami w tym wzniosłym, a zarazem trudnym momencie dziejów Ojczyzny. (...) *Pax vobis!* Pokój Tobie, Polsko! Ojczyzno moja! Pokój Tobie!”.

Ważnym wydarzeniem pielgrzymki była Msza św. celebrowana przez Jana Pawła II z okazji 600-lecia obecności Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze. W homilii Papież mówił: „Tutaj zawsze byliśmy wolni. (...) Tutaj też nauczyliśmy się tej podstawowej prawdy o wolności narodu: naród ginie, gdy znieprawia swojego ducha, naród rośnie, gdy duch jego coraz bardziej się oczyszcza, i tego żadne siły zewnętrzne nie zdołają zniszczyć”. Jan Paweł II pokazał jak bliska Jemu sercu jest Jasna Góra i złożył Matce Bożej jako wotum wdzięczności za ocalone życie podczas zamachu 13 maja 1981 r., przestrelony pas swojej sutanny. Do młodzieży z którą Papież spotkał się wieczorem podczas Apelu Jasnogórskiego m. in. mówił: „Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali”. Prosił młodzież, aby nieustannie czuwali. Mówił: „Czuwam, to nasza odpowiedź na Bożą miłość. Oznacza to życie zgodne z nakazami sumienia, dostrzeganie drugiego człowieka i odpowiedzialność za to wielkie, wspólne dziedzictwo, któremu na imię Polska”.

Władze państwowe sugerowały Papieżowi, aby w swych przemówieniach nie wymawiał słowa „Solidarność”. Jan Paweł II z mądrością obchodził ten zakaz, mówiąc mimo wszystko o wydarzeniach 1980 r. W Katowicach mówił: „Cały świat śledzi – i nadal śledzi – z przejęciem wydarzenia, jakie miały miejsce w Polsce od sierpnia 1980 roku. Co w szczególności dawało do myślenia szerokiej opinii publicznej – to fakt, że w wydarzeniach tych chodziło przede wszystkim o sam moralny ład związany z pracą ludzką. (...) Uderzała również okoliczność, że wydarzenia te były wolne od gwałtu, że nikt nie poniósł przez nie śmierci ani ran. Wreszcie i to, że wydarzenia polskiego świata pracy z lat osiemdziesiątych nosiły na sobie wyraźne znamię religijne”.

Ważnym wydarzeniem tej pielgrzymki była beatyfikacja Urszuli Ledóchowskiej dokonana podczas celebrowania Mszy św. w Poznaniu oraz beatyfikacja o. Rafała Kalinowskiego i br. Alberta Chmielowskiego, podczas Mszy św. sprawowanej na krakowskich Błoniach. We Mszy tej uczestniczyło ponad 2 mln osób. Papież m. in. mówił: „Świeci i błogostawieni ukazują nam drogę do tego zwycięstwa, które w dziejach człowieka odnosi Bóg. (...) Naród bowiem jako szczególna wspólnota ludzi jest również wezwany do zwycięstwa: do zwycięstwa mocą wiary, nadziei i miłości; do zwycięstwa mocą prawdy, wolności i sprawiedliwości”.

Podczas pobytu w Krakowie Jan Paweł II uczestniczył w uroczystym posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego, w czasie którego Ojcu Świętemu wręczono doktorat honoris causa. Został on nadany przez wszystkie wydziały tej uczelni. Papież spotkał się z profesorami, studentami, przedstawicielami Papieskiej Akademii Teologicznej. Na Wawelu doszło do nieplanowanego, bo drugiego spotkania z gen. W. Jaruzelskim, w czasie którego papież m. in. powiedział: „Generale, proszę się nie obrazić, ja nie mam nic przeciwko socjalizmowi – pragnę jedynie socjalizmu z ludzką twarzą”. W katedrze wawelskiej Jan Paweł II wziął także udział w uroczystym zamknięciu I Synodu Prowincjalnego Metropolii Krakowskiej. Dokonał także poświęcenia kościoła w Nowej Hucie – Mistrzejowicach, w mieście, które miało pozostać

„miastem bez Boga”.

W przemówieniu pożegnalnym Jan Paweł II mówił: „Życzę, aby raz jeszcze pod opieką Pani Jasnogórskiej, dobro okazało się na ziemi polskiej potężniejsze od zła i odniosło zwycięstwo, i o to się stale modłę”.

Pielgrzymka ta „osuszyła Polakom łzy”. Polacy nie mieli wątpliwości, że Jan Paweł II nie tylko poparł „Solidarność”, ale także nieustannie jest z nimi. Dał swoim rodakom nadzieję i jeszcze bardziej zjednoczył wokół Kościoła. Komuniści kolejny raz okazali się przegranymi. Kilka tygodni po pielgrzymce, 22 lipca 1983 r., generał W. Jaruzelski ostatecznie zniósł stan wojenny.

(Opracowane na podstawie: G. Polak, B. Łoziński, Ojciec Święty wśród nas. Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski 1979 – 2002, Częstochowa 2002, s. 28 – 47)